

ÖNARCKÉP, 1931

Olaj, vászon, 30x40,5 cm
Jelezve balra lent: Vaszkó Ödön 31Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft
Starting price: 20 000 EUR

KIÁLLÍTVA:

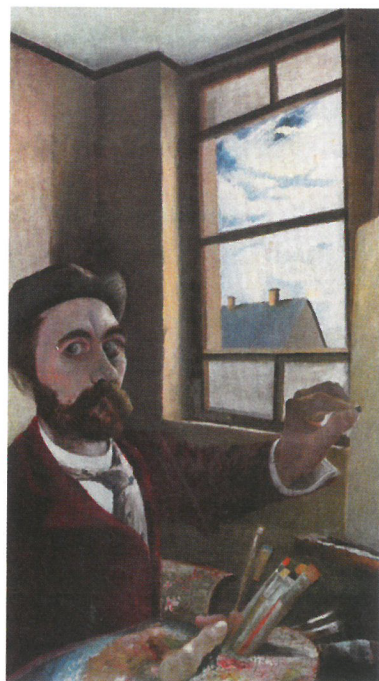
- Vaszkó Ödön és Barcsay Jenő gyűjteményes kiállítása.
Tamás Galéria, 1931 XI. 1-16. katalógus: 8.

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- Vaszkó Ödön (1896-1945) kiállítás.
Magángyűjtők Galériája, 1999. április 15. – május 7.
(oldalszám nélkül)

REPRODUKÁLVA:

- Topor Tünde: Lappangó életművek.
Vaszkó Ödön és Peitler István művészete,
Privatart, 2002/1. 28.

CSONTVÁRY KOSZTKA Tivadar: Önarckép, 1896 után,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

NEUE SACHLICHKEIT

Magyarországon a Neue Sachlichkeit, (új tárgyiasság-tárgyilagosság) mint markáns stílusirányzat nem mutatható ki, nem jöttek létre a Neue Sachlichkeit elveit képviselő iskolák, csoportosulások. Akiiket valamilyen módon mégis megérintett a húszas években Németországban, az expresszionizmus ellenhatásaként létrejött „objektív” művészet, azok a KUT és az 1925-ben alakult Vaszary körül csoportosuló UME, Új Művészek Egyesülete kiállításain szerepeltek. Utóbbi csoportnak volt a tagja a független Vaszkó Ödön is, akinek rövid, néhány évet felölelő művészi pályája egyéni változatát jelenti a fent említett irányzatnak. Mivel Vaszkó Ödön már a harmincas évek közepétől kezdve nem festett, illetve korán bekövetkezett halála miatt – egészen 1999-ben rendezett emlékkiállításáig – egyedülálló művészi hagyatéka ismeretlen maradt a nyilvánosság előtt.

AFELFEDEZETT CSONTVÁRY

Vaszkó Ödön az aukción szereplő önportróját is kiállította a Tamás Galériában, Barcsay Jenővel rendezett közös tárlatán. Kárpáti Aurél így foglalta össze a katalógus előszavában eddigi művészi tevékenységét, melynek egyik példáját éppen *Önarcképe* nyújtja: „céltudatosan halad a leegyszerűsítés monumentalitása felé”. Már korábban festett képei magukon viselik, a Neue Sachlichkeit jellegzetességeit, ikonográfiáját (*Krisztina város éjjel*, *Csendélet kaktusszal*, stb.), mégis a korábbi képek egységes szürke tónusvilágát egy dekoratív, síkokban való zárt komponálás váltja fel. Egyik nagyszerű példája ennek az aukción szereplő *Önarckép*. Ez a változás összefügghet a magyar művészetben általánosan bekövetkező „színesedés” folyamatával. Másrészt az életművet először bemutató Topor Tünde Csontváry hatását is felfedezni véli Vaszkó jó néhány ebben az időszakban alkotott művén. Csontvárynak 1930-ban rendeztek emlékkiállítást az Ernst Múzeumban, melyet Vaszary is méltatott a Magyar művészet hasábjain. Ez az emlékkiállítás lényegében Csontvárynak, a „*magyar Vámos Rousseau*”-nak a szakmai rehabilitációját is jelentette, amelyre nem véletlenül került sor ebben az időszakban. „*Úgy áll most előttünk, mint a mai expresszionista, neoprimitív irányok meg nem értett előfutára.*” – írta róla Ybl Ervin. Ahogyan Henri Rousseau az „új realizmusok” ősatyja lett, éppígy válhatott Csontváry aktuálissá a magyar művészetben 1930 körül. Az örült zseni figurájával azonosulhatott Vaszkó Ödön is, akinek mániákus depressziója végül öngyilkossághoz vezetett 1945-ben.

Vaszkó Ödön mágikus önportróján Csontváry átható tekintete néz vissza. A sivár, ipari táj előtt magasodó festő alakja a civilizált ember magányosságának szimbóluma.

Kopócsy Anna

